

Аїріней Марія-Северина Северинівна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
теорії держави та права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент *Ланка О. Я.*

ПРАВОВА КУЛЬТУРА КУРСАНТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Правова культура є зовнішнім відображенням ставлення суспільства або конкретної особи до правових цінностей у державі, зовнішнім вираженням правосвідомості [1, с. 192].

Розглядаючи правову культуру майбутнього працівника органів внутрішніх справ, варто відмітити, що вона залежить від правової культури суспільства тому і передбачає творче та критичне осмислення правових законів, норм, нормативів з огляду на їх демократичний, моральний та гуманістичний зміст.

Аналізуючи поняття професії працівника органів внутрішніх справ, яке наводять В.С. Венедиктов та М.І. Іншин, можемо виокремити засади, на яких має формуватися правова культура курсанта Національної академії внутрішніх справ. Зокрема, професія працівника органів внутрішніх справ це сукупність знань, вмінь і навичок, а також його ділових, особистісно-психологічних і моральних якостей, які дозволяють працівнику вміло виконувати службові функції на посадах в органах та підрозділах системи МВС України [2, с. 72].

На думку А.С. Морозова, правова культура не є простим накопиченням знань, уявлень, понять правового змісту. Вона являє собою комплекс духовно-практичних якостей, які забезпечують саморганізацію високого рівня професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ [4, с. 20].

Варто погодитися з О.В. Косаревською, яка розглядає особливості розвитку правосвідомості та правової культури курсантів, що формуються в період навчання у вищих навчальних закладах МВС України і становлять різнобічну підготовку. До них відносяться:

- загальна правова підготовка, тобто знання законодавства;

- спеціальна правова підготовка – навчання майбутній професії (оперативно-розшукова підготовка, підготовка слідчого);
- загальна фізична підготовка та ін.

Не можна не погодитись із думкою С.С. Сливки, що наводить належні вимоги, які висуваються до майбутнього фахівця органів внутрішніх справ та доповнюють його правову культуру, підґрунтям яких є внутрішнє веління службового обов'язку. До таких вимог належать:

- психологічні вимоги, тобто знання психіки, психічних явищ людини, уміння користуватися психодіагностикою та психокорекцією у ході роботи;

- моральні та етичні вимоги – визначають засвоєння гуманістичних принципів моралі та вміння керувати ними на практиці;

- естетичні вимоги – виражаються у засобах спілкування, знанні та застосуванні службового етикету [2, с. 72].

Заслужують на увагу і аспекти правової культури працівників органів внутрішніх справ, які виділяють Н.В. Федіна та С.В. Зеленко. Адже на цих аспектах і формується правова культура курсантів Національної академії внутрішніх справ, майбутніх фахівців органів внутрішніх справ. Зокрема, Н.В. Федіна наводить такі основні завдання професійної підготовки працівників органів внутрішніх справ:

- набуття працівниками знань і спеціальних навичок, необхідних для успішного виконання оперативно-службових завдань, та постійне їх удосконалення;

- забезпечення дотримання працівниками поліції прав людини та громадянина під час виконання ними службових обов'язків;

- розвиток у працівників поліції особистих моральних якостей, почуття відповідальності за власні дії, прагнення до постійного вдосконалення свого професійного та загальнокультурного рівня [5, с. 145].

В свою чергу С.В. Зеленко досліджуючи структуру правової культури працівників органів внутрішніх справ, наголошує на необхідності виділення таких елементів:

- знання і розуміння правової дійсності й законодавства та чіткого усвідомлення функціональних прав та обов'язків працівника органів внутрішніх справ;

- творчого використання правового інструментарію, юридичної техніки, наукових і практичних рекомендацій у повсякденній правоохоронній діяльності;

- розуміння соціально-правової значущості та цінності прав, свобод людини, права та закону;
- формування та виховання працівниками органів внутрішніх справ у собі поважливого ставлення до права і чинного законодавства;
- розвиток правової активності;
- постійне сприяння формуванню соціальної стабільності, суспільному компромісу інтересів, шляхом поширення правових та правоохоронних знань, правових засад та ідей, що є однією з функцій працівника органів внутрішніх справ як носія певної юридичної, правової культури [3, с. 65].

Вищепроведений аналіз поглядів науковців дозволяє констатувати, що в науковій літературі відсутнє одностайне розуміння сутності, змісту правової культури в цілому, зокрема і правової культури у курсантів Національної академії внутрішніх справ. Акумулюючи те спільне, що присутнє в позиціях науковців, можна виокремити наступні основні складові правової культури курсантів Національної академії внутрішніх справ: внутрішнє прагнення до професії, усвідомлення потреби дотримання правомірної поведінки, одержання фундаментальних правових знань, дотримання прав і свобод людини та постійне удосконалення і засвоєння нових аспектів професії.

Список використаних джерел

1. Дякова О. О. Формування правової культури працівників Національної поліції України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2016. № 2 (73). С. 189–199.
2. Зарічанський О. А. Формування правової культури в майбутніх працівниках органів внутрішніх справ як соціально-педагогічна проблема. *Вісник Львівського Державного університету безпеки життєдіяльності*. 2010. Т. 2. № 4. С. 69–74.
3. Зеленко І. П. Правова культура працівників органів внутрішніх справ (загальнотеоретичний аспект) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2006. 224 с.
4. Легуша С. М., Супрун М. О. Правове виховання курсантів вищих навчальних закладів МВС України: сутність, функції та механізм : монографія. К. : Київ. юрид. ін-т, 2005. 265 с.
5. Федіна Н. Професіоналізм як чинник регулювання ефективної діяльності поліції. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 4. С. 145–149.